

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ТА ПАРТНЕРСТВА ОУНБ
ім. В.Г. КОРОЛЕНКА З НАУКОВИМИ ЗАКЛАДАМИ
ТА ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ м. ЧЕРНІГОВА
ПО ВИВЧЕННЮ ІСТОРІЇ СІВЕРСЬКОГО КРАЮ**

В умовах духовного відродження українського народу значно зростає інтерес до вітчизняної історії. Один з пріоритетних напрямів історичних досліджень на сучасному етапі полягає у вивченні минувшини окремих регіонів, міст і сіл України. Дослідження та широка пропаганда історії “малої Батьківщини” справедливо розглядаються як невмируще джерело національної гідності й самоствердження, як могутній засіб виховання патріотичних почуттів молоді.

Допомагати вивченню місцевої історії покликані бібліотеки, адже сьогодні ми є свідками та учасниками того, як бібліотеки збирають не тільки літературу, а й інформацію, документи з історії, етнографії краю, спогади учасників і свідків історичних подій, накопичують електронні бази даних, аудіо- та відео-записи тощо. Важливим є те, що сучасні бібліотеки інтегруються у краєзнавче середовище, нерідко виступаючи координаторами краєзнавчого руху.

Традиційно, пріоритетом у діяльності Чернігівської ОУНБ ім. В.Г. Короленка є краєзнавство. Збиранням, опрацюванням, зберіганням та доведенням до користувача краєзнавчих і місцевих документів та інформації про них займається відділ краєзнавства Бібліотеки. Основою краєзнавчої діяльності Бібліотеки є змістовний фонд і довідково-бібліографічний апарат, зведений краєзнавчий каталог якого містить більше 80 тисяч описів різних джерел інформації, що зберігаються не тільки у книгозховищах області, але і за межами Чернігівщини й України. Завдяки саме краєзнавчому довідково-бібліографічному апарату та фонду дослідники історії, які є користувачами Бібліотеки, готують кандидатські та докторські дисертації, магістерські та дипломні роботи.

Налагоджено багаторічну співпрацю Бібліотеки з Інститутом історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка, Чернігівським історичним музеєм ім. В.В. Тарновського, Чернігівською обласною організацією Національної спілки краєзнавців України, Державним архівом Чернігівської області, Національним архітектурно-історичним заповідником “Чернігів Стародавній”, Сіверським інститутом регіональних досліджень тощо.

Варто відзначити, що більшість наших користувачів – дослідників історії Сіверського краю – працюють у вищезгаданих наукових установах і є активними членами обласного осередку Національної спілки краєзнавців України. Тому багато заходів Бібліотеки відбувається у взаємодії з усіма цими установами та організаціями.

З кожним роком міцнішають партнерські відносини відділу краєзнавства Бібліотеки з Чернігівською обласною організацією Національної спілки краєзнавців України. Діяльність цієї громадської організації направлена на дослідження та збереження історико-культурної спадщини Сіверського краю, формування знань про долі видатних людей, окремих родин, представників різних націй Чернігівщини, а Бібліотека всіма засобами сприяє досягненню цієї високої мети. У 2007–2012 рр. проведено презентації збірок статей і матеріалів по історії сіл та містечок нашого краю, які були підготовлені місцевим осередком Національної спілки краєзнавців України: “Містечко над Сновом” (Седнів) (2007 р.), “Село над Десною – Шестовиця” (2009 р.), “Пакуль поживемо тут” (2010 р.), “Дніпровське: минуле та сьогодні” (2011 р.), “Наша Семеняговка” (2012 р.). Вже у 2013 р. відбулися презентації унікальних видань: Микола Маркевич “Історичний та статистичний опис Чернігова” та Олександр Русов “Щоденники та спогади”, підготовлені до друку головою Чернігівської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, професором Олександром Коваленком та істориком-краєзнавцем, доцентом Олександром Рахно. У лютому 2009 року у стінах Бібліотеки презентував свою діяльність і Чернігівський районний осередок Національної спілки краєзнавців України.

Всі заходи відбувались у рамках засідань клубу “Краснавець”, який вже майже 40 років існує при Бібліотеці. Історія діяльності “Краснавеця” – це десятки зустрічей з відомими вченими, літераторами, журналістами, ветеранами війни та праці, з цікавими людьми, які прагнуть вивчати історію рідного краю.

Ще один напрям нашої співпраці – створення серії біобібліографічних покажчиків “Історики та краснавеці Чернігівщини”. У 2003 році за ініціативи почесного президента клубу “Краснавець” директора інституту історії, етнології і правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка, професора Олександра Коваленка та за підтримки адміністрації Бібліотеки було започатковано видання серії біобібліографічних покажчиків “Історики та краснавеці Чернігівщини”. За цей період побачило світ 18 випусків посібників цієї серії: “Павло Костянтинівич Федоренко”, “Олександр Олександрович Русов”, “Андрій Антонович Карнабед” та ін. У підготовці цих видань брали участь відомі дослідники-краснавеці О. Коваленко, В. Ткаченко, О. Рахно, Т. Демченко, С. Ласевський, Л. Линюк та ін. Готуються до видання наступні випуски “Олександр Борисович Коваленко”, “Світлана Олександрівна Половнікова” та ін. Доречним буде додати, що серію біобібліографічних посібників “Історики та краснавеці Чернігівщини” відзначено на республіканському конкурсі методично-бібліографічних матеріалів, проведеному Національною історичною бібліотекою України у 2005 р.

Активну участь беруть працівники Бібліотеки у конференціях, “круглих столах”, які відбуваються у Чернігівському історичному музеї ім. В.В. Тарновського, Національному архітектурно-історичному заповіднику “Чернігів Стародавній”, Інституті історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка, Сіверському інституті регіональних досліджень. Ось лише кілька назв: “Історична пам’ять: повернення з забуття” (2009 р.), “Друга світова війна в національній пам’яті Українського народу” (2010 р.), “Дворянство Черниговской губернии. История и судьбы” (2010–2013 рр.), “Трагічні

сторінки Чернігівщини в історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945” (2013 р.), Перші Курасівські читання (2013 р.).

Є позитивні приклади співпраці Бібліотеки і у підготовці до видання цікавих проектів Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарновського: “Качанівка. Альбом автографів” (2010 р.), “Чернігівці – лауреати державних премій” (2012 р.), “Шляхами Тараса Шевченка. Чернігівщина” (2012 р.) та ін.

Упродовж багатьох років зберігаються тісні контакти Бібліотеки з відомим всій Україні громадським об’єднанням – товариством “Чернігівське земляцтво” у Києві. При підготовці своїх видань члени земляцтва широко використовують довідково-бібліографічний апарат і фонд Бібліотеки. Потрібний матеріал, підготовлений працівниками відділу краєзнавства, копіюється на ксероксі або сканується й електронною поштою відправляється до Києва. Наприклад, саме так працював над своєю книгою “Жукля” керівник Корюківського відділення товариства “Чернігівське земляцтво”, генерал В.С. Устименко. До речі, це солідне видання побачило світ у 2009 р. і було презентовано на засіданні клубу “Краєзнавець”. На жаль, останнім часом з об’єктивних причин наша взаємодія дещо пригальмувалась, але сподіваємось на відновлення співпраці.

Бібліотекою також налагоджені творчі зв’язки з Українським інститутом національної пам’яті в особі його представника у Чернігівській області Сергія Бутка. Результатом такої співпраці став, підготовлений і виданий на початку 2013 р., бібліографічний покажчик “Корюківська трагедія: наймасовіший злочин гітлерівців. Березень 1943 р.”. Посібник складений для вшанування пам’яті жертв цього наймасовішого злочину нацистів проти цивільного населення в Україні, та й у Європі взагалі. Адже, внаслідок кривавої каральної акції було вбито і спалено близько 7 тис. мешканців містечка Корюківка.

У 2011 році відділом краєзнавства Бібліотеки розпочато проект “Віддані магії неба”. Це – спроба дослідження історії становлення, діяльності Чернігівського об’єднаного авіазагону та пасажирських аеродромів “Количівка” та “Шестовиця”. Проект покликаний розширити інформаційну базу документів про розвиток і занепад цивільної авіації у Чернігівській області.

зберегти пам'ять про людей та події, що зробили вагомий внесок в історію та економіку регіону. Ідея проекту виникла під час підготовки презентації книги П. Невойта "Ледяной перелет" (Чернігів, 2010) про неймовірний та унікальний переліт навесні 1992 р. на АН-2 (знаний у народі під назвою «кукурузник») із Чернігова через Крайню Північ, Аляску, Канаду до штату Теннессі (США), який здійснили льотчики Чернігівського об'єднаного авіазагону. Виявилось, що інформації з історії та розвитку цивільної авіації на Чернігівщині майже нема. Темою зацікавились науковці, журналісти, студенти. Було вирішено, поки ще є живі свідки тих подій, розпочати дослідження даної теми. Консультаційну та наукову підтримку було отримано від Державного архіву Чернігівської області, Чернігівської обласної організації Національної спілки краєзнавців України та неформальної громадської організації пілотів цивільної авіації Чернігова. Наразі етап дослідження закінчується, ми сподіваємось, що незабаром вийде друком книга, яка стане значним внеском у вивчення історії Чернігівщини.

Отже, Чернігівська ОУНБ ім. В.Г. Короленка у своїй краєнавчій діяльності активно і плідно співпрацює з провідними науковими установами та громадськими об'єднаннями області. Адже, ми розуміємо, що сьогодні краєзнавство – невід'ємна складова української науки. Знання рідного краю духовно збагачує сучасну людину, виховує відданність Вітчизні, вчить шанувати свій народ, поважати інші народи, що здавна пліч-о-пліч жили й працювали в Україні.